

«НАШІ ПРАВА ЗАКІНЧУЮТЬСЯ ТАМ, ДЕ ПОЧИНАЮТЬСЯ ПРАВА ІНШОЇ ЛЮДИНИ»...

Порушуючи права інших осіб та норми, що закріплені законодавчо, ти скоюєш правопорушення, яке може тягти за собою відповідальність. В залежності від того, які протиправні дії були вчинені та які наслідки такі дії за собою потягли, буде наставати адміністративна, кримінальна або цивільно-правова відповідальність.

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Настає, якщо ти:

- порушив правила безпеки дорожнього руху;
- вживаєш алкоголь або палиш у громадських місцях;
- виготовляєш, зберігаєш, перевозиш, пересилаєш наркотичні засоби або психотропні речовини без мети збуту в невеликих розмірах, навіть для власних потреб;
- поцупив щось недорого в супермаркеті, кафе чи кінотеатрі або у когось з громадян, що є дрібним викраданням чужого майна;
- здійснюєш дрібне хуліганство: вживаєш ненормативну лексику в громадських місцях, образливо чіпляєшся до громадян;
- жорстко поводишся з тваринами;
- здійснюєш злісну непокору законному розпорядженню або вимозі поліцейського;
- здійснюєш інші адміністративні правопорушення, що передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Май на увазі!

Адміністративна відповідальність настає з 16 років!

Якщо тобі не виповнилося 16 років – до відповідальності будуть притягнуті твої батьки або опікуни.

КОРИСНІ НОМЕРИ, ЯКІ КРАЩЕ МАТИ В ТЕЛЕФОНІ ТА ВЛАСНІЙ ПАМ'ЯТІ

Національна дитяча «гаряча лінія» 0800 500 225 або 772

Офіс безоплатної правової допомоги 0 800 213 103

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

0 800 50 17 20 або +38 (044) 253 75 89

Урядова «гаряча лінія» 0 800 507 309

Українська Гельсінська спілка з прав людини +38 (044) 417 41 18

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Одночасно з адміністративною чи кримінальною відповідальністю може наставати і цивільно-правова відповідальність.

Підставами для цивільно-правової відповідальності є наявність будь-якої майнової або моральної шкоди. Наприклад, розбите скло, зламана парта, зіпсований одяг, нанесення тілесних ушкоджень тощо, як наслідок, матиме відшкодування спричинених збитків.

Май на увазі!

Якщо тобі немає 14 років, то відшкодувати спричинені тобою збитки будуть твої батьки. У разі, якщо тобі вже виповнилося 14 років, відшкодувати збитки необхідно буде самотійно.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Підставою притягнення тебе до кримінальної відповідальності є вчинення суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, що передбачено Кримінальним кодексом України.

Існують обставини, що обтяжують відповідальність, зокрема такими обставинами є:

- скоєння злочину у групі;
- скоєння злочину в стані алкогольного сп'яніння (або у стані, викликаному вживанням наркотичних чи інших одурманюючих засобів);
- скоєння злочину щодо беззахисної особи або щодо вагітної жінки тощо.

Май на увазі!

За загальним правилом, кримінальна відповідальність настає з 16 років. Але за окремі види злочинів, наприклад, такі як вбивство, умисне тяжке та середньої тяжкості тілесне ушкодження, бандитизм, терористичний акт, зґвалтування, крадіжка, грабїж, розбій, вимагання, умисне знищення або пошкодження майна, незаконне заволодіння транспортним засобом, хуліганство, - кримінальна відповідальність настає з 14 років.